

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

12.09 2022-ci il tarixli 7531 № -li

əmri ilə təsdiq edilmişdir.

**“Baramaçı”
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)**

Bakı – 2022

“Baramaçı” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu): 030301
2. Məşğulluq təsnifatında kodu: 9329
3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi: 4
4. Peşə təhsili pilləsi: Texniki peşə təhsili
5. İxtisasın qrupu: Bitkiçilik
6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr: Kənd təsərrüfatı, balıq və meşə təsərrüfatı
7. Qəbul şərtləri: Tam orta təhsil
8. Tədris müddəti: Tam orta təhsil bazasından: 1 il
9. Attestasiya: Tələbələrə qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilənlərin attestasiyasının aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.

L. A. 3

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Baramaçı								
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil bazasından)								
Bölmələr, təhsil sahələri, modullar (fənlər)	saatların miqdarı	yarımillər üzrə həftəlik dərslərin saatlarının miqdarı						Məsləhət saatları
		I		II				
		5	10	10	3	9	1	
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fiziki tərbiyə	25	1	1	1				
Peşə etikası	40	2	3					
Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3					
Sahibkarlıq	40			4				
İKT-dən istifadə	40	2	3					
	185	7	10	5	0	0	0	0
Peşə-ixtisas fənləri (modulları), nəzəri	415	21	15	16	0	0	0	
İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	25	3	1					
İqlim və ətraf mühit	40	2	3					
Torpaqşünaslıq	40	4	2					
İpəkqurdu toxumunun hazırlanması	65	5	4					7
Toxumun İnkubasiya dövrü	80			8				7
Baramanın yetişdirilməsi 1	85	7	5					
Baramanın yetişdirilməsi 2	80			8				6
İstehsalat təlimi (praktik modullar)	440	8	12	16	40	0		
İstehsalat təcrübəsi	360					40		
Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1400	36	37	37	40	40	0	0
Məsləhət	20							
YEKUN	1420							

Handwritten signature

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu:
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
5. İnamlı ünsiyyət qurur.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığı təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

4

Modulun adı: Peşə etikası
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkarlığın əsas prinsiplərini biləcək və vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, qrup şəklində işləməyi və iş yerində mövcud davranış qaydalarını təhlil etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Peşəkarlıq prinsiplərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəkarlıq anlayışının nə olduğunu müəyyən edir.
2. Peşəkarlığın əsas kriteriyaları izah edir.
3. Peşəkar davranışın əsas meyarlarını izah edir.
4. Peşəkarlığın karyera inkişafındakı rolunu dərk edir.
Təlim nəticəsi 2: Vaxtdan səmərəli istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Vaxt anlayışını və onun əhəmiyyətinin nədən ibarət olduğunu izah edir.
2. Vaxtın idarə olunmasındakı əsas yanaşmaları təhlil edir.
3. İdarəetmə funksiyaları və vaxtın idarə olunması arasında əlaqəni izah edir.
4. Vaxtdan səmərəli istifadəyə mane olan əsas əngəlləri aradan qaldırma üsullarını sadalayır.
5. Fərdi vaxt planlaşdırma üsullarını nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: Qrup daxilində səmərəli işləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz peşəsi ilə bağlı qruplarda necə işlədiyini izah edir.
2. Səciyyəvi qrup işlərində qrupdakıların rollarını təsvir edir.
3. Qrup işində öz şəxsi rolunu təhlil edir.
4. Öz peşəsi ilə bağlı qrup işində problemlərin nümunələrini nəzərdən keçirir.
5. 4-cü qiymətləndirmə meyarında müəyyən edilən problemlərin həllinə necə kömək edə biləcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İş yerində davranış qaydalarını təhlil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Etik davranışın hansı mənanı ifadə etdiyini nümayiş etdirir.
2. İş etikası anlayışını və fərdi etik davranışların nə olduğunu izah edir.
3. Müəssisə və təşkilatlarda gündəlik etik davranış qaydalarını sadalayır.
4. Ətraf mühiti bir işçi kimi necə qoruya biləcəyini təsvir edir.
5. Müəssisə və təşkilatlarda davranış qaydalarının idarə olunması prinsiplərini müəyyənləşdirir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımı resursları müəyyən

 5

edərək səfərbər etməyi, fikirləri və ideyaları necə həyata keçirməli olduğunu göstərməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün lazım olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Biznes planı hazırlamağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Biznes planın məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketing planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: İdeyaları necə həyata keçirməli olduğunu göstərməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə necə effektiv işləyəcəyini təsvir edir.
3. Biznes plan hazırlanmasından sonrakı addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və fiziki sağlam həyat barədə biləcək və müvafiq təlimlərlə dövlət standartında nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Fiziki tərbiyə üzrə əsas anlayışları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin hormonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri şərh edir.
Təlim nəticəsi 2: Hərəkəti vərdişlər haqqında bilir və yerinə yetirməyi bacarır
Qiymətləndirmə meyarları

1. Hərəkəti fəaliyyətlə əlaqədar bacarıq və vərdişləri nümayiş etdirir.
2. Hərəkəti fəaliyyət zamanı əlverişli icra üsullarından istifadə edir.
3. Hərəkəti fəaliyyəti idarə edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: Hərəkəti qabiliyyətlər barədə bilir və qabiliyyətləri yerinə yetirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkəti qabiliyyət nümayiş etdirir.
3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli üsulları tətbiq edir.
4. Hərəkəti qabiliyyətlər nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 4: Şəxsiyyətin mənəvi iradi xüsusiyyətinin formalaşması barədə bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkəti fəaliyyət zamanı məqbul davranışları yerinə yetirir.
2. Təqdirəlayicə ünsiyyət nümayiş etdirir.
3. Birgə fəaliyyət zamanı əməkdaşlıq nümayiş etdirir.
4. Ekstremal və çətin şəraitlərdə təmkinlilik və psixoloji dayanıqlılıq göstərir.
5. Təhlil əsasında özünün hərəkəti fəaliyyətində düzəlişlər aparır.

Modulun adı: İqlim və ətraf mühit
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə hava şəraitini formalaşdırıcı mühüm faktorları, hava şəraitindən asılılıqları, iqlim və torpaqdan istifadə arasındakı qarşılıqlı təsiri, kənd təsərrüfatı fəaliyyəti və ekosistem arasında qarşılıqlı əlaqəni biləcək və ətraf mühitə zərər yetirmədən tətbiq etməyi, hava proqnozundan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Havanı müəyyən edən faktorları, hava prosesləri və ölçmə metodlarını, sinoptik xəritə və hava proqnozlarının əhəmiyyətini bilir və temperaturu, atmosfer təzyiqini, yağıntı və rütubət miqdarını ölçməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hava və onun əsas elementlərini təsvir edir.
2. Temperatur, atmosfer təzyiqi, külək, günəş radiasiyası rütubətlik, yağıntı, siklon və antisiklon haqqında məlumat verir.
3. Temperaturu, atmosfer təzyiqini, yağıntı və rütubəti ölçür.
4. Kənd təsərrüfatı müəssisəsinin fəaliyyətində hava proqnozunun əhəmiyyətini bilərək havanı müşahidə edir.
5. Hava şəraitinin dəyişməsinə şərh edir.
Təlim nəticəsi 2: İqlim məlumatlarının kənd təsərrüfatı istehsalı üçün əhəmiyyətini bilir və xəritədən istifadə etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. İqlim, bitkiçilik və heyvandarlıq arasındakı əlaqəni uzlaşdırır.
2. İqlim və onun əsas amillərini sadalayır.
3. İqlim tipi və iqlim qurşaqlarını izah edir.
4. Bitkilər üçün tələb olunan əsas həyat amillərini təsvir edir.
5. İqlim dəyişikliklərini izah edir.
6. Ölkədəki iqlim və əkin regionlarını xəritədə göstərir.

Təlim nəticəsi 3: Ekosistemdəki asılılıqları bilir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Ekoloji faktorları və onların əhəmiyyətini vurğulayır.
2. Ekoloji faktorların qarşılıqlı təsirini və təhlükəsini qeyd edir.
3. Ekoloji tarazlıq və onun pozulmaları haqqında danışır.
4. Bioloji tarazlıq və onun pozulmaları haqqında məlumat verir.
5. Maddələr və enerji dövrənini şərh edir.

Təlim nəticəsi 4: Görülən tədbirlər, bitki tərkibi və landşaft arasındakı əlaqələri bilir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Təbii bitki qruplarını sadalayır.
2. Təbii şəraiti qruplaşdırır (rütubətli zonalar, quraq zonalar).
3. Kənd təsərrüfatı üçün bitki qruplarını dəqiqləşdirir.
4. Meşə və indikator bitkilərini müəyyən edir.
5. Rütubətli və quraq zonaların əkinçilik xüsusiyyətlərini təsvir edir.

Təlim nəticəsi 5: Kənd təsərrüfatı torpaqlarının davamlı istifadəsinin əhəmiyyətini və torpağın münbitliyi haqqında bilir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Ekoloji təmiz əkin prosesini izah edir.
2. Növbəli əkinin əsaslarını və əhəmiyyətini vurğulayır.
3. Torpağın becərilməsi və gübrələnməsinin vacibliyini vurğulayır.
4. Torpağın münbitliyinin qorunmasını qeyd edir.

Modulun adı: Torpaqşünaslıq

Modulun kodu: 6

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə torpaq tiplərini tanıyır, torpaq məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün lazımi tədbirləri biləcək və torpağın becərilməsi üçün düzgün tədbirləri seçib həyata keçirməyi eyni zamanda torpaq sınaqları aparmağı bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Torpağın yaranması haqqında ümumi məlumatları, regionun torpaq tiplərini, növlərini bilir və ayırd etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Torpağın yaranma prosesi: fiziki, kimyəvi və bioloji aşınma, eroziya, çöküntü, torfemələgəlmə, torpaq layları, sürüşmə qatları haqqında məlumat verir.
2. Verilmiş süxurlara əsasən torpaq profillərini tanıyır.

3. Torpaq dənəciklərini ölçü qruplarına (qum, lil, gil) görə qruplaşdırır.
4. Torpaq tiplerini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Torpağın tərkib hissələrini, region üçün mühüm torpaqların xüsusiyyətlərini bilir və su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın tərkib hissələri haqqında məlumat verir.
2. Minerallar, humus, su, hava amillərini vurğulayır.
3. Torpağın struktur növlərini sadalayır.
4. Torpağın su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin edir.
5. Torpağın bioloji fəallığı və mikroorqanizmlərin əhəmiyyətindən danışır.
6. Torpağın tərkibindən danışır.
Təlim nəticəsi 3: Torpağın becərilməsini düzgün qaydada həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın münbitliyinin, əkin qatının dərinləşdirilməsinin mahiyyətini vurğulayır.
2. Əkin ləkələrinin hazırlanması prosesini, əlaq otları və xəstəliklərlə mübarizə yollarını izah edir.
3. Becərmənin düzgün vaxtını və işləmə dərinliyini təyin edir.
4. Torpaq təzyiqini müəyyən edir.
5. Aqreqləri işlək vəziyyətə gətirir.
Təlim nəticəsi 4: Torpaqların deqradasiyaya uğraması prosesini və lazımi tədbirlər vasitəsi ilə aradan qaldırmaq qaydalarını bilir və müdafiə tədbirlərini həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın deqradasiyaya uğraması prosesi haqqında məlumat verir.
2. Torpağın deqradasiyaya uğramasının qarşısının alınması üçün müdafiə tədbirlərini sadalayır.
3. Torpağın deqradasiyaya uğramasının qarşısının alınması üçün müdafiə tədbirlərini həyata keçirir.
4. Növbəli əkin prosesini izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Torpağın analizi üçün sahəni müşahidə edə və düzgün torpaq nümunələri götürməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpaq nümunəsinin götürülmə yerini müəyyən edir.
2. Lazım olan torpaq kəsimlərini qoyur.
3. Torpaq nümunələri götürür.
4. Torpaq nümunəsini laboratoriya analizi üçün etiketləyir.
Modulun adı: İpəkqurdu toxumunun hazırlanması
Modulun kodu: 7

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə əla növ baramaların ayrılmasını təşkil etməyi bacarır
Təlim nəticəsi 1: İpəkqurdunun kəpənək hallına düşməsinə və yuvadan çıxma prosesini təşkil etməyi bacarır
Qiymətləndirmə meyarları
1. .
2. .
3. .
Təlim nəticəsi 2: Erkək və dişi kəpənəklərin seçilməsini və mayalandırma prosesini təşkil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Heyvanlara tələb olunan qaydalara uyğun qulluq edir.
2. Gəyiyənə qaydalarına əməl edir.
3. Süni mayalanmanı həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 3: Mayalanmış kəpənəklərin ayrılması və damazlıqların ayrılmasını təşkil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının xəstəliklərini müəyyən edir.
2. Yaranmış xəstəlikləri aradan qaldırır.
Təlim nəticəsi 4: Qışlama dövrünən sonra toxumların laboratoriyada analizdən keçirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Toxumların yuyulması və təmizlənməsi prosesini bacarır
Təlim nəticəsi 6: Toxumun soyuducuda saxlanmasını təşkil etməyi bacarır.

Modulun adı: Toxumun İnkubasiya dövrü
Modulun kodu: 8
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə toxumun dirildilməsi üçün otaqların təşkili və istilik təchizatını bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Toxumların dirilməsi üçün saxlama otaqlarının hazırlanması qaydalarını bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
5. Otağın dezinfeksiya edilməsi.
6. Kimyəvi maddələr haqqında məlumat .
7. Toxumun dirilməsi üçün yataq dəstlərinin hazırlanması.
8. Temperaturun müəvfiq şəraitə uyğunlaşdırılması.
Təlim nəticəsi 2: İpəkqurdunun dirilməsi müddətində protveini qram tərəzi ilə ölçülməsini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
7. Torpağın tərkib hissələri haqqında məlumat verir.
8. Minerallar, humus, su, hava amillərini vurğulayır.

9. Torpağın struktur növlərini sadalayır.
10. Torpağın su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin edir.
11. Torpağın bioloji fəallığı və mikroorqanizmlərin əhəmiyyətindən danışır.
12. Torpağın tərkibindən danışır.
Təlim nəticəsi 3: Son mərhələ İpəkqurdunun kümcülərə paylanması təşkil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
6. Torpağın münbitliyinin, əkin qatının dərinləşdirilməsinin mahiyyətini vurğulayır.
7. Əkin ləklərinin hazırlanması prosesini, əlaq otları və xəstəliklərlə mübarizə yollarını izah edir.
8. Bəcərilmənin düzgün vaxtını və işləmə dərinliyini təyin edir.
9. Torpaq təzyiqini müəyyən edir.
10. Aqreqləri işlək vəziyyətə gətirir.

Modulun adı: Baramanın yetişdirilməsi
Modulun kodu: 9
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə çəkil tinglərinin yetişdirilməsi, onlara qulluq, seleksiyası haqqında məlumat, çəkilin müxtəlif üsullarla çoxaldılması və xəstəliklərə qarşı mübarizə tədbirləri, ipəkqurdunun bəslənməsi, və ipəkqurdunda yarana biləcək xəstəliklərin qarşısını almaq üçün profilatik tədbirlər, barama haqqında ümumi anlayışlar və təsnifatı biləcək, baramanın düzgün saxlanması, baramaəçmə prosesi, ipək istehsalı zamanı tətbiq olunan maçın və avadanlıqlardan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Çəkil tinglərinin yetişdirilməsi, ona qulluq işlərini, çəkil tinglərində yaranabiləcək xəstəlikləri bilir və onlardan qorunma üsullarını tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çəkil tinglərinin yetişdirilməsi və seleksiyasını izah edir.
2. Çəkilin toxumla və vegetativ üsulla çoxaldılmasını həyata keçirəcək, çəkil tinglərinə qulluq qaydasını icra edir.
3. Çəkil tinglərində əsas xəstəliklər və onlara qarşı mübarizə tədbirlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 2: İpəkqurdu haqqında bilir, onların baxımı və bəslənməsi, yarana biləcək xəstəliklər və onlardan qorunması üsullarını tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İpəkqurdu haqqında məlumat verir.
2. Tut ipəkqurdu yemləyəcək sahələri hazırlanması qaydalarını izah edir.
3. İpəkqurdlarının kiçik və böyük yaşlarda baxımı, bəslənməsi haqqında təqdimat hazırlayır.
4. Kümxanalarda (yem otaqlarında) temperatur və nisbi rütubətin nizamlanması qaydasını izah edir.

5. İpək qurdunda yarana biləcək xəstəliklərin qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirləri sadalayır.
6. Künənin götürülməsi haqqında izahat verir.
7. İpəkqurlarının barama sarıma dövründə qulluq işlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 3: Barama haqqında bilir və məhsul yığımını, onların bişirilmə prosesini həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Barama haqqında ümumi anlayışları, təsnifatını və texnoloji xüsusiyyətlərini izah edir.
2. Barama sarıma hazırlıq prosesini haqqında danışır.
3. Baramanın boğulması və qurudulması haqqında təqdimat hazırlayır.
4. Baramaaçma prosesini izah edir.
5. İpək məmulatının çeşidlərini ayırd edir.
6. İpək istehsalı zamanı istifadə olunan maşın və avadanlıqlardan istifadə edərək ipəkçəkmə eməliyyatını yerinə yetirir.
Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 10
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenası qaydalarını biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsizlik qaydalarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir.
3. Yanğın təhlükəsinin qarşısını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasına qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivan, meydança və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəliklərinin əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin

itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir.
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1.Əmək gigiyenası haqqında ümumi bilgileri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir.
2.Zərərli və təhlükəli amillərin təsnifatını təsvir edir.
3.Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4.Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərləri kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1.İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2.İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3.Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4.Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1.Ekoloji qanunları təsvir edir.
2.Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3.Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4.Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5.İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: İstehsalat təlimi
Modulun kodu: 10
Təlim nəticəsi 1: Çəkil tinglərinin yetişdirilməsini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Torpağın su ötürmə qabiliyyətini, istilik tutumunu, turşuluq dərəcəsini təyin edir.
2. Çəkilin toxumla və vegetativ üsulla çoxaldılmasını həyata keçirəcək, çəkil tinglərinə qulluq qaydasını icra edir.
3. Çəkil tinglərində əsas xəstəliklər və onlara qarşı mübarizə tədbirlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 2: İpəkqurdlarının baxımını həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Tut ipəkqurdu yemlənəcək sahələri hazırlayır.
2. İpəkqurdlarının kiçik və böyük yaşlarda baxımını, bəslənməsini həyata keçirir.
3. Kümxanalarda (eym otaqlarında) temperatur və nisbi rütubəti nizamlayır.

4. İpek qurdunda yarana biləcək xəstəliklərin qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər görür.
5. Künənin götürülməsini həyata keçirir
6. Barama sarımaya hazırlıq edir.
7. İpekqurlarının barama sarıma dövründə qulluq işlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 3: Baramanın emalı prosesini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Baramanın boğulması və qurudulmasını həyata keçirir.
2. Baramaaçma prosesini həyata keçirir.
3. İpek məmulatının çeşidlərini ayırd edir.
4. İpek istehsalı zamanı istifadə olunan maşın və avadanlıqlardan istifadə edərək ipəkçəkmə eməliyyatını yerinə yetirir.

L. A. 14

Modulun adı: İstehsalat təcrübəsi
Modulun kodu: 11
Təlim nəticəsi 1: İpəkqurdlarının baxımını həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Tut ipəkqurdu yemlənəcək sahələri hazırlayır.
2. İpəkqurdlarının kiçik və böyük yaşlarda baxımını, bəslənməsini həyata keçirir.
3. Kümxanalarda (eym otaqlarında) temperatur və nisbi rütubəti nizamlayır.
4. İpək qurdunda yarana biləcək xəstəliklərin qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər görür.
5. Künənin götürülməsini həyata keçirir
6. Barama sarımaya hazırlıq edir.
7. İpəkqurlarının barama sarıma dövründə qulluq işlərini həyata keçirir.
Təlim nəticəsi 2: Baramanın emalı prosesini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
5. Baramanın boğulması və qurudulmasını həyata keçirir.
6. Baramaaçma prosesini həyata keçirir.
7. İpək məmulatının çeşidlərini ayırd edir.

*L. A.*¹⁵

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
  - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
  - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
  - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabinetini olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilənlərin sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.
9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat

vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat” (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.

10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla “Stem” fənni əlavə olaraq tədris olunur.

 17